

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Friderici Forneri Theologiae Doctoris Canonici Ecclesiae
Collegiatæ diui Stephani Bambergæ, De Temulentia
Malo, Eiusque Remediis, Variis Item Scitv Ivcvndissimis,
nec non vtilissimis de rebus, quæ in ...**

Förner, Friedrich

Ingolstadii, 1603

Cap. IV. Temulentia definitio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45433

ptura, tanta dementia fuit illorum mortalium, ut aquis domandi fuerint: quid euenisset, si carniū & vini vsus fuisset cognitus: profecto nemo illorum ferociam compefcere, aut refranare potuiffet. Ceterum vi diuina orationis, quæ in rerum primordio deprompta est, scilicet, Germinet terra herbam virentem, etiamnum vitis pro- Genes. 3.
diit, cum omnia essent præfenti inundatione ablata, & dissipata. hæc ille, succinctè quidem sed benè, Itaque ob authoritatem tanti viri, & eius doctrinæ, cum vero similitudinem, acquiescendum ducimus, nec indagare vltiori, ad eruendam veritatem opus esse, arbitramur, ad alia manum protensuri.

CAPVT IV.

Temulentie definitio.

Temulentia seu Ebrietas, græcè μεθύω, à græco verbo μεθύω, quod idem est, atq; inebrio, tam ingens, tam turpe, tam nociuum est vitium, ut ab authoribus, verborum & epithetorum nunquam satis, excogitari atq; effingi potuerit, quibus noxas, ac turpitudinem eius, execrarentur. eam proinde tam variè definitā inuenio, ut quid inter tam multa feligendum, quid alteri præferendum, diuersitate definitionum vix constet. Ergò nonnullæ saltem breuiter delibandæ, alijs aliæ relinquendæ.

Communiter itaq; ab ijs, qui summam ac certam methodo conscientie casus pertractant, sic describitur. Ebrietas est priuatio vsus intellectus, facta ad ali- quod tempus, ex immoderato potu vini, vel cuiuscunque alterius rei potabilis proueniens. ab hac non admodū discrepat, quam affert a Isidorus. Ebrietas est, per quam menti quædam sui obliuio generatur. Vehementius Fab. Incarnat. in Scrutinio sacer dotali. a lib. 3. Etymolog.

Varie descriptiones Temulentie.

Ita S. Antoninus. in sua summa tit. 6. de Gula. cap. 1. Caietan. in sum. verbo Ebrietas. Syluest. v. Ebrietas.

b Serm. de ieiun.

tius de ea loquitur *b* Petr. Chryfologus. *Ebrietas*, inquit, est mater litium, furoris genetrix, petulantiae *Magistra*, hanc qui habet, homo non est. Et post pauca. *Hac enim est rabies voluntaria, inuitatus hostis, illecebra honestatis, & pudoris iniuria.* Verborum tamen acrimonia in hoc vitium, omnes præit B. Augustinus.

Serm. 232. de Temp.

Ebrietas est, inquit, *blandus Dæmon, dulce venenum, suave peccatum, quam qui habet, seipsum non habet, quæ qui facit, peccatum non facit, sed ipse totus est peccatum.*

Epistola ad quemdam comitem.

Ad sacras Virg.

Et alio in loco. *Ebrietas est fomes libidinis, quo per carnes vaporantur interna viscera, animus ignescit, ac totus diffluit.* Rursum: *Ebrietas est flagitiorum mater omnium, culparumq; materia, radix criminum, origo vitiorum, turbatio capitis, subuersio sensus, tempestas lingue, procella corporis, naufragium castitatis, amissio temporis, insania voluntaria, ignominiosus languor, turpitudine morum, dedecus vitæ, honestatis infamia, animæ corruptela.* huc vsq; ille. quo, an quis plura, in depingenda breuiter temulentia, aut grauiora possit afferre, vix video.

Author in-nominatus

Omnia demùm quæ de temulentia laconicè dici possent, vno quasi fasciculo colligata, pereleganti hoc versu cape:

*Ebrietas commune malum, suauissima pestis;
Hæc mea per titulos fama feretur, ait.
Illæ ergo terrarum domitrix, Regina malorum
Quæ clarum toto nomen in orbe gero.
Dux scelerum suprema vocor, vitii q; magistra,
Nil nisi dulce malum, nil nisi dulce nefas.
Mors animi, gratusq; furor, blandumq; venenum
Morborum placidus fons, & amica lues.
Curgulio, fundi barathrum, censusq; vorago:
Vltio sum præsens ipsaq; pœna mihi.*

Syrtis,

Syrtris, hydrops, Syren, Scylla, insatiata Charybdis;
 Grandior & furis omnibus, esse feror.
 Nam quæ gestarum mihi surgat gloria rerum,
 Notum est Eois occiduisq; plagis.
 Nullus erat seuis vnquam bellator in armis,
 Qui dederit gelidæ millia plura neci.
 Nemo tot impune cædes, tot funera nemo
 Edidit, ac nostræ sæpè dedere manus.

CAPVT V.

Temulentia multiplex.

Vini intemperata potio, quæ, vt diximus, Ebrietatem constituit, non vna est eademq; sed varia, multiplex ac diuersa, pro qualitate excessus, in potando, ac bibentium animo atq; constitutione.

Excessum in potu spectas? Aut is talis est, vt omnino tollat vsu[m] rationis; hinc perfecta euadet Ebrietas: aut solùm calefacto cerebro, aliquantulum turbabitur phantasia, vt præ nimia lætitia gestias, integro tamen permanente vsu[m] rationis, atque inuiolato. hæc imperfecta erit atque vt Caietanus appellat, non plena Ebrietas.

Duplex Ebrietas, perfecta & imperfecta

Hinc benè Procopius: Bisariam enim quis ebrius putatur; scilicet aut cum delirat, & neque mens neque manus, neque pes suum officium facit satis. Sic esse ebriū, culpa non vacat, & peccati maximum est Argumentum. Alter ebrietatis modus est, cum animi mero tantum incaluerint, & hæc ebrietas quoque in sapientem virum cadit.

In summa v. ebrietas Comment. in Genes. cap. 9.

Nec dissimile, quod in hanc ipsam sententiam Philo Iudæus disputat. Queritur ergo, inquit, vtrum sapiens inebriabitur? Est itaque duplex ebrietas. Altera Lib. de plantar. Noë circa vino finem.